

Valtuustoaloite osallistavan budjetoinnin käyttöön ottamiseksi Lieksan kaupungissa

Kaupunginvaltuusto 28.11.2022 § 110

"Lieksan kaupungin strategian arvoja ovat muun muassa yhteistyö ja johtajuus. Arvot ilmaistaan näin: "Vahvistamme kuntalaisten osallisuutta parantaaksemme hyvinvointia" ja "Jokaisella lapsella, nuorella, aikuisella ja ikäihmisellä on vaikutusvaltaa omaan elämäänsä sekä kunnan palveluiden muotoutumiseen".

Kuntalaisia osallistava budjetointi on mitä mainioin tapa ottaa kaikki kuntalaiset mukaan suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä tiedottaa kuntalaisille kunnan taloudenpidosta. Kuntalain pykälässä 22 sanotaan, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Lisäksi sanotaan, että valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä. Osallistumisen mahdollisuus kunnan talouden suunnitteluun on yksi lain mainitsemista vaikuttamisen tavoista.

Eri kunnissa toimintatapaa on kokeiltu siten, että on määritelty jokin tietty rahasumma, jonka käytöstä ihmiset voivat tehdä ehdotuksia, äänestää ja päättää. Osallistavalla budjetoinnilla on kohennettu elinympäristöjä, luotu kulttuuri- ja taidetoimintaa, edistetty harrastustoimintaa ja yhteisöllisyyttä. Esimerkiksi 40 000 asukkaan Tuusulassa vuonna 2021 kunta on organisoinut 100 000 euron kohdentamisen kuntaan yleisesti, kylien omaleimaisuuteen ja erikseen lasten ja nuorten ehdottamiin kohteisiin. Vuodesta 2020 käyttöön otettu osallistumisen malli on vilkastuttanut kunnan ja kuntalaisten vuoropuhelua, vahvistanut aktiivisuutta ja hyvinvointia.

Osallistava budjetointi etenee esimerkiksi siten, että ihmiset, yhteisöt ja yritykset saavat ehdottaa sellaisia fyysisiä, henkisiä tai sosiaalisia kohteita toimintaympäristössä, joita he haluavat kohentaa tai luoda. Kunta puolestaan järjestee ehdotukset sellaiseksi yhteenvedoksi, josta voidaan äänestää. Äänestystuloksen perusteella valitaan toteutettavat kohteet tai asiat, jotka pannaan täytäntöön. Tämä kaikki vaikuttaisi vakiinnuttuaan positiivisesti Lieksan imagoon ja veto- ja pitovoimaan, mikä on myös yksi strategian arvoista.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää, että jo ensi vuodeksi sovitaan ja varataan määräraha, jonka käytöstä kuntalaiset voivat erikseen organisoidulla mallilla päättää."

Lieksassa 28.11.2022
Anne Kaarina Keronen
Kaupunginvaltuutettu

Päätös

Kaupunginvaltuusto lähettää valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Valmistelija

Talousjohtaja

Osallistavan budjetoinnin valtuustoaloitteessa on tuotu hyvin esille, mistä osallistavassa budjetoinnissa on kyse: lisätä kuntalaisten osallistumismahdollisuutta kaupungin talousarvion laadintaa soveltuvin osin. Valtuustoaloitteessa tuodaan hyvin esille myös ne keinot, joilla osallistavaa budjetointia voidaan käytännössä tehdä ja toteuttaa osana kaupungin talousarvion laadintaa.

Vuoden 2024 talousarvion suunnittelua aletaan tehdä huhti-toukokuussa. Talousarvion laadinnan ohjeistus tehdään yhdessä kaupunginhallituksen ja -valtuuston kanssa. Talousasioita käsittelevä toimielinten seminaari pidetään kesäkuussa 2023. Tässä yhteydessä olisi hyvä olla selvillä palvelualueittain ja tulosityksiköittäin ne kohteet, joissa kyseisen palvelualueen ja tulosityksikön budjetoinnissa osallistava budjetointi voisi tulla kyseeseen, samoin kuin se, miten osallistava budjetointi kyseisen yksikön kohdalla toteutettaisiin ja millaisesta rahasummasta voisi kyseisen kohteen osalta olla kyse. Käsittelyä voidaan jatkaa toimielimissä. Tässä yhteydessä on syytä mainita, ettei budjetointitapa lisää käytettävissä olevaa rahamäärää. Kyse olisi siitä, mitä ja millä tavoin tulosityksikön käytettävissä olevaa määrärahaa yhdessä suunniteltaisiin kuntalaisten kanssa.

Vuoden 2024 talousarvion laadinta tulee olemaan aiempaa haastavampi lautakunnille, johtokunnille sekä kaupunginhallitukselle, jotka tekevät esityksensä talousarviosta valtuustolle. Kuntatalous on isossa murroksessa, kun 1.1.2023 hyvinvointialueet aloittivat toimintansa ja samalla kuntien rahoituspohjaa muutettiin aiemmasta huomattavasti. Samalla maailmanpoliittinen tilanne ja sen vaikutukset inflaatioon ja korkotasoon ovat muuttaneet toimintaympäristöä. Suunnitteluun käytettävissä olevaa rahaa on entistä vähemmän käytettävissä muun muassa valtionosuusuudistuksen seurauksena.

Kaupunginhallitus ottaa mahdollisuuksien mukaan osallistavan budjetoinnin huomioon osana talousarviosuunnitteluohjetta.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy edellä esitetyn vastaukseksi valtuustoaloitteeseen osallistavan budjetoinnin käyttöön ottamisesta.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy edellä esitetyn vastaukseksi valtuustoaloitteeseen osallistavan budjetoinnin käyttöön ottamisesta.

Lisätietoja

Talousjohtaja Hannele Pöykkölä, p. 040 1044 020,
sähköposti hannele.poykkola(at)lieksa.fi

Päätösehdotus	Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy edellä esitetyn vastaukseksi valtuustoaloitteeseen osallistavan budjetoinnin käyttöön ottamisesta.
Päätös	Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä edellä esitetyn vastaukseksi valtuustoaloitteeseen osallistavan budjetoinnin käyttöön ottamisesta.
Lisätietoja	Talousjohtaja Hannele Pöykkölä, p. 040 1044 020, sähköposti hannele.poykkola(at)lieksa.fi